

Hoezo polarisatie? Lezen ze bij het SCP hun eigen rapporten wel?

Posted on 7 januari 2023 by Paul Verburgt

‘Burgerperspectieven’ heet het [rapport](#) dat het Sociaal Cultureel Planbureau vlak voor de jaarwisseling uitbracht. Het kreeg niet hele veel aandacht in de media, dit in tegenstelling tot de perspectieven van onze bestuurders. Die kregen in de krant en op tv royaal de gelegenheid om het volk te vertellen hoe zij het afgelopen jaar hadden beleefd en wat ze van het nieuwe jaar verwachten.

Mark Rutte, Johan Remkes, Christianne van der Wal, Femke Halsema, Kauthar Bouchallikht, noem maar op. En Sigrid Kaag, heel veel Sigrid Kaag, want er komen verkiezingen en dan is het alle hens aan dek op de meeste redacties.

Zendgemachtigden

Zenden, zenden, zenden. Onze autoriteiten zijn net zendgemachtigden.

Waar het hart vol van is, daar stroomt de mond van over. Geen strobreed in de weg gelegd door de interviewers kregen we te horen wat de dames en heren hoog zit.

Bij Rutte dat hij niet de D66-agenda uitvoert en bij Remkes dat we ons de luxe van een kabinetscrisis niet kunnen permitteren. Bij Van der Wal dat we haar wel serieus moeten nemen en bij Halsema dat ze niet weet of ze nog een keer burgemeester wil worden. Bij Kauthar dat ze slachtoffer is. Net als bij Kaag.

Het waren geen interviews, maar selfies.

‘Politici zijn vooral met zichzelf bezig’

Dat is precies wat in dat rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau staat. *Oók* staat, want het stuk gaat over veel (meer) en je moet geïnteresseerd en volhardend zijn om het uit te lezen en te doorgronden.

Veel burgers maken zich zorgen over grote problemen die niet opgelost worden en zelfs in tal en last toenemen. Die bezorgdheid is niet van de laatste tijd en al helemaal niet ingegeven door verwendheid of humeurigheid. Het gevoel bestaat dat de politiek zaken niet erkent, voor zich uitschuift of ineens urgent verklaart, niet de waarheid spreekt en vooral met zichzelf bezig is.

Inhoudelijk zijn de tegenstellingen niet toegenomen, schrijven de onderzoekers, maar door de hardere toon van het debat ‘voelt’ het bij de burgers wel zo. Een nuancering die politici ertoe kan verleiden om het niet over de inhoud van hun beleid te hebben, maar over de goede manieren van de burgers.

Dat zou een misverstand zijn, een driedubbel misverstand zelfs.

Den Haag polariseert als een dolle

In de eerste plaats omdat die burgers misschien niet altijd even fijnzinnig zijn, maar vaak in grofheid worden overklast door politici.

Weldenkende mensen doen het vaak voorkomen alsof het gepolariseerd in Den Haag is voorbehouden aan eenpersoons- en minifracties in de Kamer, maar de werkelijkheid is anders.

Silvana Simons kan er wat van, maar ze vindt haar gelijken in figuren als Tjeerd de Groot, Sjoerd Sjoerdsma, Geert Wilders en Gidi Markuszower van de qua grootste tweede en derde partij in ons land.

Ze worden op de voet gevolgd door hele volksstammen Kamerleden die hun povere inhoudelijke bijdragen verbergen achter luidruchtige pogingen om de domheid en onoprechtheid van bewindslieden en collega-Kamerleden te ontmaskeren.

Trouwens, ook bewindslieden weten van wanten. Hugo de Jonge, Sigrid Kaag, ach, eigenlijk de hele club als je je voor de geest haalt hoe ze uit de Kamer wegmarcheerden omdat Baudet Kaag ze zat te jennen.

Beter uitleggen

Het tweede misverstand zou zijn dat politici gaan denken dat hun beleid wel deugt, maar alleen beter uitgelegd moet worden. Dat er echt wel een stikstofcrisis is en dat die crisis precies bij onze landsgrenzen ophoudt te bestaan. Dat we wel 900.000 woningen kunnen bouwen terwijl er niet gebouwd mag worden. Dat de toevloed van immigranten geen invloed heeft op de huizenmarkt of het milieu. Dat het personeelstekort in het onderwijs en de zorg met salarisverhoging en niet met ontbureaucratisering kan worden opgelost. En zo verder.

Inderdaad, in Burgerperspectieven wordt het beleid van de overheid voor *granted* genomen, maar niet omdat de onderzoekers het ermee eens zijn, maar omdat dit voor hen als een gegeven geldt. Zo werkt dat bij dit soort onderzoeken. De opdracht was te kijken naar de percepties van burgers *gegeven* het beleid, niet naar dat beleid zelf.

Ik zeg dit niet omdat ik denk dat u dom bent, maar omdat het onder de bovenonsgestelden niet ongebruikelijk is te denken dat u dat wel bent. Vandaar hun behoefte om ons uit te leggen hoe de wereld werkelijk in elkaar zit. En dat u dan na zo'n uitleg opgelucht en dankbaar verzucht: oh, had dat eerder gezegd!

Niet meer uit te leggen

Veel zaken zijn evenwel niet meer uit te leggen, althans niet met droge ogen of zonder schaamrood op de kaken. Waarmee we op het derde dreigende misverstand komen.

Lees het interview met de Nationale Ombudsman in [De Telegraaf](#) die inmiddels onomwonden zegt geen vertrouwen meer in de overheid te hebben. De gedupeerden van de toeslagenaffaire, van de gaswinningen en van de

overstromingen in Limburg, van alles is ze beloofd en niets wordt waargemaakt, aldus een spinnijdige Reinier van Zutphen.

De Ombudsman is niet zo maar een ambtenaar, hij is zoals dat heet een Hoog College van Staat, een van de pilaren van ons democratisch bestel. Een man van de Haagse binnenwereld dus ook.

Wat hij zegt, zegt hij al jaren en *nobody cares*.

In vergelijkbare bewoordingen sprak Arno Visser, de vertrekkende president van de Algemene Rekenkamer, ook een Hoog College van Staat. Een paar citaten: het is grondig mis in het openbaar bestuur, we hebben het te ingewikkeld gemaakt, beleidsmakers hebben geen notie van de uitvoering, we geven geld uit zonder te weten wat we ermee willen.

Visser is geen man die bij zijn vertrek opeens heldhaftig gaat doen: ook hij trekt al jaren aan de bel en niemand in Den Haag interesseerde het een biet.

Bij hen hoeft je als politicus niet meer aan te komen met een uitleg, laat staan bij de burgers.

Burgerperspectieven

Terug naar het rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau. Hoe genuanceerd het ook mag zijn, het beeld wijkt niet erg af van wat Van Zutphen en Visser constateren. Wat moet je ermee? De onderzoekers komen niet veel verder dan een plichtmatige oproep om niet teveel te polariseren. Geen kritiek: het geven van beleidsadviezen was hun opdracht ook niet.

We kijken dus naar de nieuwe directeur van het Planbureau, Karen van Oudenhoven. Die telt voor twee, want ze is een gewaarschuwd mens: haar voorganger, Kim Putters, liet bij zijn afscheid weten dat het kabinet doorgaans niet of (te) laat op zijn adviezen reageerde en de Kamer al helemaal niet.

Gaat zij de barricade op? Ik denk het niet.

In een recent interview in NRC lijkt ze naadloos te passen in het Haagse narratief. Leest u even mee.

‘We hebben in Nederland sommige uitdagingen te ver voor ons uitgeschoven’.

Het zou natuurlijk helpen als de overheid ‘meer empathie’ laat zien, want dat zou ‘de mensen goed doen’.

Je kan het echter ‘nooit iedereen naar de zin maken’, maar wel meer aandacht besteden aan de verschillende perspectieven die er zijn.

Om te vervolgen met: ‘De ophef rond de boeren is daar een goed voorbeeld van. De overheid slaagt er moeilijk in om uit te leggen waarom ze bepaalde keuzes in het algemeen belang maakt.’

Ophef, uitleggen, algemeen belang.

Leest het Sociaal Cultureel Planbureau zijn eigen rapporten wel?

*We vallen u er niet graag mee lastig, maar het is natuurlijk wel waar: de **donateurs vormen het fundament van Wynia's Week**. U maakt het als donateur mogelijk dat ons online magazine 104 keer per jaar verschijnt – ook nu weer, in 2023. Doneren kan op verschillende manieren, kijk [**HIER**](#). **Alvast hartelijk dank!***